

LATVIJAS REPUBLIKAS ĀRLIETU MINISTRIJA
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF THE REPUBLIC OF LATVIA

No 7920/26.10.94.

Latvijas Republikas
Ministru Prezidentam
M.Gaiļa kungam

LR Ārlietu ministram
V.Birkava kungam

LR Iekšlietu ministram
Ģ.Kristovska kungam

LR vides aizsardzības un
reģionālās attīstības ministram
J.Iesalnieka kungam

LR Aizsardzības ministrijas
Krievijas karaspēka izvešanas biroja vadītājam
I.Upmaļa kungam

LR Ministru Prezidenta padomniekam
K.Druvas kungam

Steidzīgi
Materiāls apspriedei 27.10.94. plkst.10.30.

Priekšlikumi

Skrundas jautājuma tālākam atrisinājumam.

Pašreizējos apstākļos ir jānodala jautājumu komplekss, kas ir saistīts ar nojaucamo un funkcionējošo objektu.

I Attiecībā uz nojaucamo objektu ir atrisināta lielākā daļa juridiski - tiesisko jautājumu un tagad aktīvāk (paralēli un sadarbībā ar amerikāņu pusi) jāuzsāk apstākļu radīšana nojaukšanas reālai uzsākšanai (amerikāņu projektā šis periods nosaukts par mobilizāciju). Saskaņā ar valdības lēmumu par Skrundas demontāžu ir atbildīga Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (tālāk tekstā - Vides ministrija), kura attiecīgi ir noslēgusi līgumu ar ASV aizsardzības departamentu. Šis apstāklis uzliek ļoti lielu pienākumu loku Vides ministrijai un praktiski ietver visu tehnisko un organizatorisko jautājumu risināšanu un palīdzību ASV aizsardzības departamentam un kontraktoram. Dažas no šīm funkcijām:

- 1) kontrole un palīdzība kravu kustībai, kravu pārņemšana uz robežas,
- 2) kravu deklarēšanas, muitas jautājumu risināšanā,
- 3) objekta apgāde ar ūdeni, elektroenerģiju, sakariem,

- 4) ASV personāla izmitināšanas jautājumi pie Skrundas objekta,
- 5) ar ekoloģiju saistīto jautājumu risināšana objektā.

Vides ministrija ir uzsākusi daļu no šo funkciju veikšanas, taču galvenokārt noskaidrošanas un nevis praktiskās realizācijas līmenī. Visās sarunās ar ASV aizsardzības departamentu piedalījās vai pastāvīgi veda Vides ministrijas pārstāvji.

Sakarā ar to, ka tuvākajā laikā nosaukto uzdevumu apjoms daudzākārt pieaugs viens no neatliekamākajiem uzdevumiem būtu nostiprināt un institucionalizēt darba grupu Vides ministrijā, kura nodarbojās un nodarbosies turpmāk ar visu šo jautājumu kompleksu. Nebūtu vēlams mainīt konkrētās personas, kuras ir jau lietas kursā par šo problēmu.

Saskaņā ar valdības rīkojumu Iekšlietu ministrijai ir jānodrošina Skrundas objekta apsardze. Kā zināms šis uzdevums “uz laiku” tika uzticēts mobilajam policijas pulkam. Pie kam rīkojumā runa neiet par “cilvēku nosūtīšanu apsardzei”, bet par “apsardzes nodrošināšanu”. Kā es minēju savā 12. jūlija ziņojumā Iekšlietu ministrijas, respektīvi, atbildīgās amatpersonas šajā ministrijā uzdevumu loks varētu būt sekojošs:

- 1) apsardzes organizācija,
- 2) materiāli - tehnisko jautājumu risināšana sakarā ar apsardzi,
- 3) kontakti ar Skrundas kara daļas vadību apsardzes jautājumos,
- 4) nepieciešamo dokumentu (instrukciju, caurlaižu) sagatavošana,
- 5) Ministru kabineta lēmumu sagatavošana un virzīšana.

Pašreizējā situācijā varētu būt trīs veida risinājumi:

- 1) kontraktors uzņemas apsardzes funkcijas,
- 2) apsardze tiek nodota vietējai policijai, taču Iekšlietu ministrijas atbildīgās amatpersonas funkcijas paliek iepriekšējās,
- 3) apsardze tiek uzticēta apsardzes firmai, atrodot šim nolūkam vajadzīgos līdzekļus.

Vietējās pašvaldības varētu visefektīvāk uz vietas palīdzēt veikt un kontrolēt abām minētajām ministrijām uzticētos uzdevumus, kā arī pārstāvēt Kuldīgas rajona intereses nojaukšanas procesā.

Lai sekmīgi atrisinātu Kuldīgas rajona padomes priekšsēdētāja J.Kalviņa vēstulē minētās problēmas rajona valdes nozīmēts pārstāvis varētu veikt sekojošus uzdevumus:

- 1) kontrole pār apsardzi,
- 2) līdz aktīvai darbu uzsākšanai - citu personu ielaišanas objektā regulēšana,
- 3) palīdzība Vides ministrijai uzticēto uzdevumu risināšanā (elektroapgāde, ūdens, sakari, ASV personāla izmitināšana),
- 4) vietējā darbaspēka iesaistīšana.

II Attiecībā uz funkcionējošo objektu ir jautājumu komplekss, kura risināšana vairs nav atliekama. Saskaņā ar Skrundas līguma 14. panta 1. punktu vienošanās izpildes uzraudzībai un koordinācijai tiek izveidota Apvienotā komisija, kuru veido vienāds abu Pušu pārstāvju skaits, kā arī Eiropas drošības un sadarbības apspriedes pārstāvis. Sarunās ar Krievijas pusi ir panākta prelimināra vienošanās par komisijas sastāvu.

Komisija no Latvijas puses varētu sastāvēt no 12 cilvēkiem.

- 1) komisijas priekšsēdētājs (viņš varētu būt arī valdības pilnvarotais pārstāvis Skrundā),
- 2) komisijas priekšsēdētāja vietnieks (Ārlietu ministrijas pārstāvis),
 - veic vispārējo uzraudzību par līguma izpildi,
 - koordinē jautājumus ar EDSAs pārstāvi,
 - risina jautājumus par EDSAs inspekcijas uzaicināšanu.
- 3) vietējās pašvaldības pārstāvis
 - koordinē sakarus ar vietējām pašvaldībām,
 - veic teritorijas pieņemšanas un uzraudzības funkcijas,
 - risina problēmas, kas saistās ar elektroenerģijas un ūdens piegādi objektam,
 - kontrolē citu pakalpojumu un piegāžu organizāciju.
- 4) Iekšlietu ministrijas pārstāvis
 - risina ar funkcionējošā objekta ārējās apsardzes saistītos jautājumus,
 - saskaņo caurlaižu režīmu ar Krievijas pusi,
 - veic objektā atrodošos ieroču uzskaiti,
 - palīdz risināt un veic eventuālo Skrundas personāla konfliktsituāciju ar policiju uzskaiti.
- 5) Iekšlietu ministrijas Pilsonības un imigrācijas departamenta pārstāvis
 - veic Skrundas personāla iebraukšanas un izbraukšanas kontroli,
 - pašreizējā periodā kontrolē pāreju uz vīzu iebraukšanas kārtību Skrundas personālam,
 - veic personāla sarakstu pārbaudi un regulāri izdara izmaiņas tajā.
- 6) Satiksmes ministrijas Satiksmes drošības departamenta pārstāvis
 - risina jautājumus ar eventuāliem ceļu satiksmes negadījumiem ar Skrundas objekta transportu,
 - nepieciešamības gadījumā organizē kravu konvojēšanu,
 - kontrolē Skrundas transporta līdzekļu reģistrāciju.
- 7) Aizsardzības ministrijas karaspēka izvešanas biroja pārstāvis
 - izstrādā un realizē mehānismu atļauju izdošanai kravu ieviešanai un izvešanai,
 - kontrolē Skrundas personāla personiskās lietošanas un mājas iedzīves priekšmetu ieviešanu un izvešanu.
- 8) Aizsardzības ministrijas robežsargu brigādes pārstāvis
 - risina ar robežas šķērsošanu saistītas problēmas.
- 9) Finanšu ministrijas muitas departamenta pārstāvis

- kontrolē jautājumus, kas saistīti ar kravu atbrīvošanu no muitas nodokļa,
- izstrādā muitas kontroles mehānismu,
- risina konfliktsituācijas ar Skrundas personālu muitas jautājumos.

10) Satiksmes ministrijas sakaru departamenta pārstāvis
- kontrolē feldjēgeru pasta sakarus, dienesta dokumentu un pasta sūtījumu transportēšanu,
- risina jautājumus par radiosakaru frekvenču un sakaru kanālu saglabāšanu,
- veic pasākumus eventuālu traucējumu objekta un sakaru tīklā novēršanu.

11) Satiksmes ministrijas auto transporta departamenta pārstāvis
- risina visus ar autoceļu izmantošanu Skrundas kravu pārvadāšanai saistītos jautājumus,
- risina jautājumus par Skrundas transporta kustības maršrutiem.

12) Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvis
- nepieciešamības gadījumā organizē videi nodarīto kaitējumu ekspertīzi,
- veic pasākumu kompleksu, kas nepieciešami apkārtējās vides rehabilitācijai Skrundas teritorijā.

Apvienotā komisija uzsāks darbību tūlīt pēc vienošanās stāšanās spēkā un regulāri sanāks līdz vienošanās spēka zaudēšanas brīdim, respektīvi, vairāk nekā 5 gadus. Ministriju pārstāvji patstāvīgi risinās viņu kompetencē esošos jautājumus sakarā ar Skrundu un piedalīsies Apvienotās komisijas sēdēs.

Apvienotā komisija no Latvijas puses ir jāizveido līdz vienošanās spēkā stāšanās brīdim, tāpēc visefektīvākais risināšanas veids būtu Ministru Prezidenta rīkojums nosauktajām ministrijām nozīmēt pārstāvjus Apvienotajai komisijai vismaz departamenta direktoru līmenī. Komisijas sastāvs jāapstiprina Ministru kabineta sēdē, pirms tam veicot pēdējo saskaņošanu ar Krievijas pusi.

III Skrundas vides rehabilitācijas un militāro pensionāru repatriācijas fonds tā direktora un valdes personā risinās tikai ienākušo līdzekļu izmantošanas jautājumus saskaņā ar fonda statūtiem.

Vissteidzamākais jautājums ir fonda direktora nozīmēšana un līguma slēgšana ar ASV aizsardzības departamentu par eventuālo Zviedrijas un Somijas līdzekļu iesaistīšanu demontāžas procesā.

Informācija zviedriem un somiem par direktora nozīmēšanu varētu būt kā impulss līdzekļu pārskaitīšanai uz attiecīgajiem rēķiniem.

Rezumējot varētu izdalīt sekojošus neatliekamākos uzdevumus sakarā ar Skrundas līguma realizāciju.

1) Apvienotās komisijas izveidošana un apstiprināšana valdībā,

2) apsardzes pilnveidošana vai nomaiņa nepabeigtajā objektā un ārējās apsardzes nodrošināšana funkcionējošajam objektam,

3) Skrundas vides rehabilitācijas un militāro pensionāru repatriācijas fonda direktora nozīmēšana,

4) darba grupas izveidošana Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā ar demontāžu saistīto jautājumu risināšanā,

5) norādīt rēķinu (rakstiski) Krievijas pusei uz kuru jāpārskaita pirmā iemaksa par pagaidu lietošanā nodoto zemi.

Speciālo uzdevumu vēstnieks

[paraksts]

A.Vovers